

TĖVIŠKĖS

AIDAI

Nr. 16 (1461) 1985 m. balandžio 25 d

Melbourne

XXX M E T A I

PRIEŠ 50 METŲ - MAŽASIS NURNBERGAS

TADA LIETUVA TEISĖ VOKISKUS NACIUS

Atėjo mada bolševikų teroro aukas apšaukti "naciais". Retai terašoma ir šaukiama apie vokiečių nacių žiaurumus - surandamos kitos aukos - pabaltiečiai, ukrainiečiai. Pildosi savo laiku Stalino pasakyti žodžiai pabėgėlių iš Sovietų sričių atžvilgiu: "Mes juos surasime bet kuriame pasaulio krašte". Ir suranda. Gudriems Sovietų politikams į politinių pabėgėlių medžioklę pavyko įtraukti JAV ir Izraelio vyriausybes. Amerikoje buvo įkurta Specialių tyrimų įstaiga - Office of Special Investigation - OSI, kurios vadovai, padarę susitarimus su Maskvos žvalgyba KGB, ėmė ieškoti tariamų žydų žudikų, šia dangtimi patraukdami į teismus daug nieko nedėtų žmonių, pabaltiečių ir ukrainiečių emigrantų veikėjų. Duomenys rodo, kad OSI pareigūnai, nuvažinę į Maskvą ir ten pasirašę susitarimus, pasižadėję pripažinti tikrais Sovietų įstaigų pateiktus "dokumentus" ir jų parinktus "liudininkus", iškėlė JAV teismuose daug bylų, kurių 95% nukreipti prieš Rytų kraštų europiečius - politinius emigrantus bei bolševikų teroro aukas. Kaltinimai tikriems žydų žudytojams vokiškiems naciams praktiškai kaip ir visiškai atkrinta. Einama dar toliau - skelbiama, kad tokių bylų būsių tūkstančiai, kad būsių traukiami teisman ir tie asmenys, kurie vokiečių okupacijos metais tarnavo policijoje, geležinkelio, pašto ir kitose tarnybose, nes jie "dirbė vokiečiams".

Pastaruoju metu buvo išleista nemažai knygų anglų kalba, kuriose niekinami pabaltiečiai, perrašoma Pabaltijo valstybių istorija tokiu būdu, kaip aiškina Sovietų "istorikai" - pagal sovietinę liniją. "Pakibo ore" ir Pabaltijo valstybių nepripažinimo klausimas, kai JAV Valstybės departamentas specialiu raštu išaiškino, kad "nuteisintieji" pabaltiečiai gali būti deportuojami nebūtinai į savo kilmės kraštą, bet į Maskvą... Tokį "aiškinantį" dokumentą 1984. XII. 20 pasirašė Valst. dept-to teisinis patarėjas Davis R. Robinson. Nereikia daug aiškinti, kad sovietų KGB mums tvoja per Amerikos įstaigą. Kokia mums nauda iš per visus 45 metus skelbiamo okupacijos "nepripažinimo", aiškinti netenka.

Tuo pačiu metu, kai dedasi tokie nemalonūs reiškiniai, kai lietuviai yra apšaukinėjami "naciais", minime 50 metų sukaktį nuo to lai-

kiečių spauda nuolat puolė Lietuvą, nors niekur kitur vokiečių mažuma neturėjo tokių didelių teisių, kaip Lietuvoje.

BRONIUS KVIKLYS

Mūsų specialus bendradarbis
Čikagoje

ko, kai 1935. III. 26 laikinoje Lietuvos sostinėje Kaune buvo paskelbtas Klaipėdos vokiškų nacių bylos sprendimas. Tai buvo kažkas labai drąsu ir nepaprasta, kai didžiosios valstybės, ypač Anglija su Prancūzija, pataikavo hitlerinei Vokietijai ir tuo metu ar vėliau darė įvairias nuolaidas. Dovydas prieš Galijotą!

Klaipėdos kraštą, Versalio sutartimi atskirtą nuo Vokietijos ir vakarinių alijantų, žadamą ne Lietuvai, bet Lenkijai, Lietuva atgavo 1923. I. 15 pasibaigusiu krašto gyventojų ir talkininkų iš Didž. Lietuvos sukilimu. Netrukus didžiosios valstybės jį pripažino Lietuvai, tačiau labai sunkiomis sąlygomis, apipainiojusios mums nepalankia Klaipėdos krašto konvencija, kur vietos vokiečiams buvo palikta didžiulė bet kokios veiklos laisvė. Klaipėdos vokiečių veikla ypač sustiprėjo Hitleriui atėjus į valdžią. Tada jie buvo Vokietijos vadovaujama asmenų bei pareigūnų kurstomi priešintis bet kuriai lietuviškai administracijai. Nacių agentai, pasiūsti iš Vokietijos, pradėjo organizuoti į nacių organizacijas ten gyvenusių vokiečių tautinę mažumą. Buvo sukurtos dvi stambios organizacijos - Christliche - Sozialistische Arbeitsgemeinschaft (CSA) ir kiek vėliau Sozialistische Volksgemeinschaft (SOVOG). Pirmoji buvo suverbavusi 2.258, antroji 5.986 narius. Pastaroji apėmė visą Klaipėdos kraštą ir turėjo savo skyrius bei grupes, kurių buvo 24. Abiejų partijų viduje veikė slapti kariniai vienetai - Sturm Kolone - smogiamosios dalys. Nemažas skaičius narių apmokyti specialiuose kursuose Vokietijoje. Vokietija savo ruožtu prie Klaipėdos sienos sukongcentravo savo karinius SA dalinius. CSA organizacijai vadovavo pastorius Sassas, Roppas, Gaebleris, SOVOG-ui 1918 m. į Klaipėdą atvykęs veter, gyd. K. Neumannas, Bertuleit.

Pradėta didžiulė propaganda prieš Lietuvą. Ant Tilžės tilto ties Panemunės miesteliu naciai atliko "spektaklį" - pakorė ir sudegino iškamšą, vaizduojančią lietuvių. Vo-

kiečių spauda nuolat puolė Lietuvą, nors niekur kitur vokiečių mažuma neturėjo tokių didelių teisių, kaip Lietuvoje.

Vienok mažytė Lietuva, turėdama savo pusę teisybę, nenusigando ir 1934 m. ryžosi viešai iškelti Klaipėdos vokiškiems naciams didelio masto bylą, bandžiusiems atskelti Klaipėdos kraštą nuo Lietuvos. Byla buvo sprendžiama kariuomenės teisme Kaune. Kaltinamaisiais patraukta 126 asmenys. Kaltinamasis aktas apėmė 530 puslapių, o parodymai, protokolai ir kita teisminė medžiaga daugiau kaip 15.000 lapų, suskirstytų į 32 tomus. Surastieji ginklai ir kita kaltės įrodomoji medžiaga apėmė daugiau kaip 30 didžiulių dėžių. Pati byla pradėta 1934. XII. 14. Teismui pirmininkavo plk. Leonas, o kaltino prokuroras gen. Vimeris ir Apeliacinių rūmų prokuroras Monstavičius. Iš viso buvo 69 posėdžiai, kurių metu vaizdžiai įrodyti vokiškų nacių nusikaltimai, jų atliktos žmogžudystės, teroras. Sprendimas paskelbtas 1935. III. 26. 35 kaltinamieji buvo išteisinti, o kiti nubausti įvairiomis bausmėmis. Iš jų 4 tardymo metu "prasitarusio" liudininko Jesučio žudikai buvo nubausti mirties bausme. Dr. Neumannas ir jo padėjėjas Bertuleit buvo nubausti po 12 m. kalėjimo, Sassas su Roppu gavo po 8 metus.

(Nukelta į 5 puslapį)

KUN. ALBINAS ARUBINO

Salezietis misijonierius Japonijoje. Čia kaip Kalėdų Senelis dalina dovanas mokyklos japonukams Tokyos mieste. Jis skaito Tėviškės Aidus ir visiems lietuviams siunčia broliškus sveikinimus iš savo misijų.

LIETUVIAI PASAULYJE

— Poetas pranciškonas kunigas Dr. Leonardas Andriekus, "Aidų" Vyr. Redaktorius, yra paruošęs naują eilėraščių rinkinį "Priglausk mane, Rūpintojėli". Rinkinys jau renkamas savaitraščio "Darbininko" spaustuveje ir greitai pasirodys dailiai išleista knyga.

— Prancūzijoje netoli Paryžiaus bus atidaryti naujai įsteigti Baltų Namai puoselėti Lietuvos, Latvijos ir Estijos kultūrą ir teikti žinių Prancūzijos visuomenei apie padėtį Pabaltijo kraštuose. Atidarymui iš Olandijos į Paryžių atvyksta Amsterdamo "Dainos" ansamblis, iš Hamburgo tautinių šokių grupė "Gintaras". Ypatingų svečių tarpe dalyvaus Amnesty International atstovas, kuris atidarymo metu pasakys kalbą. Programoje bus diskutuojami Baltų Namų veiklos ir ateities planai.

— Šveicarijos lietuvių tautinių šokių ansamblui "Viltis" sukanka 25 metai. Sokėjoms mergaitėms išemigravus į užjūrius, ansamblio vadovė Joana Stasiūlienė pakvietė vietinį šveicarų jaunimą į "Vilties" ansamblį. Šiandieną jau visi "Vilties" šokėjai yra šveicarai studentai ir yra jau pasirodę daugelyje Šveicarijos vietovių ir kituose Vakarų Europos kraštuose.

— Brooklyne išėjo lietuvių informacijos laikraščio anglų kalba "Bridges" pirmasis šių metų numeris. Jame yra atspausdinta vėlionio profesoriaus Stasio Ylos straipsnis apie Garbingąjį Dievo Tarną Jurgį Matulaitį, Nepriklausomos Lietuvos respublikos prezidento Antano Smetonos mirties Amerikoje sukaktis. Pristatomas Vašingtone Baltuosiuose Rūmuose dirbantis jaunas ir energingas lietuvis Linas Kojelis. Plačiai rašoma apie Illinois universitete įsteigtą Lituanistinę katedrą. Rasa Razgaitienė informuoja apie sovietų pastangas apkaltinti išgalvotais nusikaltimais kai kuriuos išėivijoje gyvenančius lietuvius ir kitus pabaltiečius, kurie sovietinei Rusijai yra pavojingi, nes jie iškelia Rusijos komunistų klastą ir nusikaltimus prieš žmogaus teises, vykdomą genocidą.

— Los Angeles mieste Lietuvių Fronto Bičiuliai surengė politinių studijų savaitgalį, kur pagrindinis dėmesys buvo skirtas sovietų saugumo pastangoms Centro ir Rytų Europos tautų emigrantus, jų tarpe ir lietuvius, kaltinti išsigalvotais nusikaltimais. Vienas iš geriausiai tuo klausimu informuotų asmenų - advokatas Povilas Žumbakis pateikė išsamų pranešimą apie lietuvių iniciatyva Amerikoje sukurtą darbo grupę iškelti aikštėn sovietų saugumo pastangas nepagrįstai apkaltinti Amerikoje įsikūrusius emigrantus, rūpintis apkaltintų asmenų gynimu.

— Vakarų Europos didžioji spauda atkreipė dėmesį į Pabaltiečių Pasaulio Tarybos birželio mėnesį Danijos sostinėje Kopenhagoje rengiamą tribunolo sesiją, skirtą iškelti Pabaltijo kraštų neteisėtai padėčiai. Įtakingasis Šveicarijos dienraštis "Neue Züricher Zeitung" pasikelbė ilgą pranešimą apie šią pabaltiečių iniciatyvą, jog tribunole bus išnagrinėta, kaip sovietai Pabaltijo kraštuose vykdė žmogaus teisių pažeidimus ir juos rusina, varžo krikščionybę, įrengia Pabaltijo respublikose atomines raketų bazines, nukreiptas į Vakarų. Dienraštis informuoja, kad birželio mėnesį laisvojo pasaulio pabaltiečių jaunimas rengia kelionę laivu Baltijos jūroje, kad atkreiptų pasaulio dėmesį į neteisėtą Lietuvos, Latvijos ir Estijos padėtį.

Lituanistikos katedros aukotojai bus pagerbti

PLB Fondo vadovybė nutarė, kad visi Lituanistikos katedros aukotojai būtų tinkamai įvertinti ir pagerbti. Todėl katedros steigimą pabaigus ir 600.000 dol. surinkus, visų aukotojų, paaukusių 1 dol. ar daugiau, vardai ir pavardės bei galutinės sumos bus surašytos į dvi specialias Lituanistikos katedros aukotojų knygas, kurių viena bus laikoma Illinois universitete Chicagoje, o antra PLB raštinėje Jaunimo Centre Chicagoje.

Paaukoje nuo 1 dol. iki 999 dol. bus vadinami rėmėjai, nuo 1.000 iki 4.999 dol. mecenatai, nuo 5.000 iki 9.999 dol. steigėjai, o 10.000 dol. ar daugiau garbės steigėjai. 50 dol. ar daugiau paaukoję rėmėjai, mecenatai, steigėjai ir garbės steigėjai gaus atitinkamus pažymėjimus — diplomus. 500 dol. ar daugiau paaukusių vardai ir pavardės bus įrašytos į dvi specialias garbės lentas, kurių viena bus pakabinta Illinois universitete Chicagoje, o antra — PLB raštinėje Jaunimo Centre Chicagoje.

Jei atsirastų asmuo, šeima ar organizacija, kurie paaukotų 250.000 dol. ar daugiau, tai jų vardu būtų galima pavadinti ir pačią katedrą.

Šiais metais visame pasaulyje vyksta vajus Lituanistikos kated-

rai surinkti likusių 240.000 dol. sumą. Iki šiol jau gauta 360.000 dol. iš dosnių lietuvių, jų draugų ir organizacijų. Lituanistikos katedra jau veikia nuo praėjusių metų rugsėjo mėnesio, jai vadovauja prof. dr. Bronius Vaškėlis.

PLB inf.

AUSTRALIJOS LIETUVIŲ AUKOS LITUANISTIKOS KATEDRAI

Gautos iki 1985 kovo mėn. 25 d. iš Australijos lietuvių daugiausia per Lituanistikos Katedros igaliotinį Bronių Stašionį, 11 Berala St. Berala NSW 214.

\$ 1.000 US Australijos LB Krašto valdyba, \$ 623.67 US Sidnėjaus LB apylinkė, \$ 200 US Birutė Prašmutaitė, \$ 150 A. Mauragis, Bronius Stašionis, J. ir V. Venclovai, \$ 120 Zita Prašmutaitė, \$ 111 US Adelaidės Lietuvių Sąjunga - Lietuvių Namai (P. Bielskis), \$ 100 US Alisa ir Vincas Baltrukoniai, O. ir J. Liutikai, po \$ 100 A. Giniūnas, V. Grigonis, Juozas Jasulaitis, A. Jokantas, dr. G. Kazokienė, P. Mikalauskas, V. Petašius, M. Petronis, Juozas Ramanauskas, M. ir A. Reisgai, B. ir P. Ropės, po \$ 50 ALB Salės Seniūnija, B. V. Barkus, V. Jaras, K. J. Lynikas, H. Meiliūnas, E. Slonskis, A. Venclovas, dr. B. Vingilis, \$ 30 prof. Z. Budrikis, J. Lapšys, \$ 25 V. Juška,

K. Prašmutas, po \$ 20 N. Čelkėnė, A. Griškauskas, V. Šliogeris, \$ 10 A. Gučiuvienė, \$ 10 US Alg. Zilinskas.

Visiems aukotojams nuoširdus ačiū. Laukiame daugiau aukų iš dosnių ir draugiškų Australijos lietuvių bei organizacijų.

Vytautas Kamantas
PLB Fondo pirmininkas

PERSEKIOJA BADAUJANČIUS

Nežiūrint pasaulio krikščioniškųjų kraštų siunčiamos gausios pagalbos badaujantiems Etiopijos gyventojams, Etiopijos marksistinis režimas ne tikai nesustabdė krikščionių persekiojimo, bet, priešingai, dargi sugriežtino baudimų politiką prieš krikščionis. Tai pažymi Vakarų Vokietijos dienraštis "Die Welt" remdamasis Etiopijoje veikiančių protestantiškųjų Bažnyčių suteiktomis informacijomis. Marksistinės valdžios baudimai ypač skaudžiai paliečia liuteronus, kurių Etiopijoje yra daugiau negu pusė milijono, ir Dievo Žodžio krikščionių Bažnyčios tikinčiuosius, kurių yra daugiau negu milijonas. Pastaruoju metu Etiopijoje buvo uždaryta keturi penktadaliai visų liuteronų bažnyčių, atimta du trečdaliai visų religinių pastatų, kurie dabar yra panaudojami politiniam susirinkimam. Dievo Žodžio Bažnyčia Etiopijoje turėjo apie 2.700 kulto pastatų. Iš jų dabar tūkstantis yra konfiskuota. Dienraštis "Die Welt" rašo, kad daug krikščionių Etiopijoje dabar slapstosi, jaunimui net smurto priemonėmis neleidžiama dalyvauti religinėse pamaldose, viešai skaitantiems Šventąjį Raštą grėsia įkalinimas. Kartais tikintieji suimami net už dalyvavimą pamaldose.

LRTV

Sibire badu marina

Prancūzų žinių agentūra "France Presse" šiomis dienomis paskelbė dar vieną pranešimą apie nežmonišką kalnimo sąlygas sovietų priverčiamųjų darbų stovyklose. Pranešimas remiasi laišku, kurį vienas kalnys pasiuntė savo artimiesiems iš lagerio UK 272/40, netoli nuo Irkutsko, Sibire. Laiško autorius yra iš Rygos kilęs 34 metų inžinierius Zakhar Zunchein, praėjusiais metais nuvestas trejus metus kalėti tame Irkutsko lageryje už sovietinę valstybę šmeižiančios informacijos platinimą. Prieš suėmimą jis buvo įteikęs prašymą emigruoti į Izraelį. Iš lagerio jo rašytas laiškas pasiekė prancūzų žinių agentūros korespondentą Maskvoje. Zunchein laiške rašo, kad lageryje yra apie 2 tūkstančiai kalinių, daugumoje kitaminčių ir žmogaus teisių gynėjų. Visi belaisviai yra išbadėję ir laikomi tarp gyvenimo ir mirties, nes duodamas maistas niekad nėra pakankamas. Belaisviai yra apgyvendinti neapšildytose celėse, daugiausiai po penkis, nors tėra du guoliai. Nėra geriamojo vandens. Belaisviai yra priversti

gerti katilinių vandenį. Celės yra pilnos atmatų, kalinių baltiniai yra keičiami geriausiu atveju kartą per tris savaites. Valgiui tėra duodamas vienas šaukštas penkiems kalniam. Laiško autorius Zunchein buvo pasmerktas net šešis kartus po dešimt dienų kalėti izoliatoriuje už tai, kad protestavo dėl nežmoniškų gyvenimo sąlygų lageryje.

LRTV

SOVIETAI TRAIŠKO AFGANUS

Jungtinėse Amerikos Valstybėse veikiantis Helsinkio susitarimų vykdymui stebėti komitetas neseniai paskelbė išsamų raportą apie sovietų okupacinės kariuomenės ir dabartinės afganų valdžios ginkluotųjų pajėgų siautėjimą Afganistane. Iš raporto paaiškėja, kad raudonosios armijos kariai, valdiškosios kariuomenės talkinami, nepaprastai žiauriai elgiasi su krašto gyventojais. Okupantam ir valdžiai įtariami žmonės yra beatodairiškai areštuojami, neribotą laiką kalinami, kalėjimuose kankinami, dažnai, be jokio teismo nuosprendžio,

sušaudomi.

Raportas remiasi duomenimis, kuriuos suteikė į Pakistaną pabėgę afganai. Jų tarpe yra ir buvusių kalinių. Jie papasakojo, kad kalėjimuose raudonosios armijos karininkai, vadinami patarėjai, praveda kalinių apklausinėjimus, patys dalyvauja kankinimuose. Šias pareigas raudonarmiečiam tenka atlikti taip pat ir dėl to, kad afganų tarpe tam darbui neatsiranda pakankamai patikimų elementų, o kartais afganai iš viso atsisako vykdyti kankinimus ir už tai yra patys areštuojami.

Vis daugiau afganų karių, ypač jaunimo, dezertyuoja ir įsijungia į partizanų eiles. Raporte taip pat plačiai informuojama apie raudonosios armijos vykdomas žiaurias represijas prieš gyventojus, ypač kaimuose, kuriuose yra surandami partizanai. Tokiais atvejais ištisi kaimai dažnai yra nusiaubiami, sudeginami, žmonės, įskaitant moteris, vaikus ir senelius sušaudomi arba dar gyvi nukankinami. Kankinimai yra vykdomi tokiais žiauriais būdais, sakoma raporte, kad juos net sunku apsaakyti.

LRTV

Įvykiai

● **Melbournas.** "The Advocate" IV. 18 laidoje pateikė platų pokalbį su J. E. Vyskupu Paulium Baltakiu OFM apie Lietuvos Bažnyčios persekiojimus antrašte "Atsišaukimas remti sąžinės kalinius". Įdėta didelė mūsų vyskupo nuotrauka iš spaudos konferencijos Parapijos Namuose.

● **Brisbane.** "The Catholic Leader" IV. 21 laidoje įdėjo J. E. Vyskupo Pauliaus Baltakio sutikimo nuotrauką aerodrome ir gėles jam įteikiant tautiniais rūbais pasipuošusias - Juliją Ruzgienę ir Eleną Klimienę.

● **Canberra.** Iš Australijos armijos rezervo per paskutinius 12 mėnesių pasitraukė daugiau negu 5.000 karių, kai jų atlyginimai liko apdėti didelėm taksom ir karių išlavinimui skiriama per mažai paramos. Šis pasitraukimas viso ketvirtadalio iš armijos žymiai susilpnino Australijos gynybą.

● **Brisbane.** Australijos unijos buvo paskelbusios balandžio 19 d. Queenslando blokadą, kai streikuojančius elektros 800 darbininkų premjeras Sir Bjelke Petersen atleido iš darbo. Jį rėmė visi gyventojai, nes netekus elektros nenorėjo, kad jų šaldytuvuose pašvintų mėsa. Streikuotojai prarado savo "superannation" ir kitas darbo lengvatas, o į jų vietą jau priimti kiti tarnautojai, kurie nori dirbti. Ta blokada buvo Darbo partijos vyriausybės gėda, nes neįstengė sudrausminti Australijos unijas. Blokados dieną Federalinis Opozicijos lyderis Mr. Andrew Peacock Brisbanės dienraščiuose skelbė: "Nėra skridimų lėktuvais, nėra laiškų, nėra telefono, už tai dėkote ministeriui pirmininkui Bob Hawke".

● **Melbournas.** ALP - Viktorijos Darbo partijos konferencija balandžio 21 d. priėmė keturias didesnes dešiniųjų unijas į narius po 30 metų suskilimo. Už priėmimą balsavo 183 delegatai, 150 prieš, 117 susilaikė nuo balsavimo. Atvykstančius keturių unijų 11 delegatų ALP kairieji apmėtė su pernokusiais pamidorais, juos apspiaudė, apkūlė, permetė ant žemės. Tie kairieji save viešai nedrįsta vadinti komunistais, skelbia ir toliau niekins dešiniųjų unijų delegatus. Tada ALP nuosaikieji su tais kairiais gerokai apsisukė antausius. Taip karštai baigėsi ALP konferencija.

● **Canberra.** Praėjusį savaitgalį atvėsus orui pirmasis sniegas iškrito Australijos Alpėse apie Kosčiuo kalną. Thredbo kaimo apylinkėse buvo 6 centimetrai sniego, o Tasmanijoje Carruthers kalnas padengtas 60 cm sniegu.

● **Varšuva.** Kunigas Tadeusz Zaleski, 29 m. amžiaus, slaptosios policijos agentų buvo kankinamas degančiom cigarete, prieš tai buvo iškratyta jo klebonija ir jam nebuvo leista vykti į Romą pagilinti studijas. Gydytojai jam ant veido nustatė 28 išdegintas žaizdas. Kunigas Zaleski palaikė Lenkijos patriotinę Solidarumo uniją.

● **Londonas.** Anglijos vyriausybė praėjusį savaitgalį išvijo į Maskvą du sovietų diplomatus, kuriuos Scotland Yardas pagavo šnipinėjant.

● **Užsienio** spauda balandžio 3 d. paskelbė žinią, kad Afganistane suimtas ir įkalintas Gynybos ministeris Abdul Kadir, pakaltintas, kad jo vadovaujami afganų kariuomenės daliniai nesugeba sutriuškinti Afganistano laisvės kovotojus, kurie praėjusią savaitę raketom apšaudė svarbią sovietų aviacijos bazę, sunaikino 5 naikintuvus ir nušovė 35 sovietų karius.

T Ė V I Š K Ė S A I D A I

18 Henry St. Kensington Vic. 3031. Tel. 376 7355

LEIDZIA AUSTRALIJOS LIET. KATALIKŲ FEDERACIJA

Redaktorius kun. Dr. P. Dauknyš. Korespondencijas, straipsnius, skelbimus, prenumeratas siųsti viršuje nurodytu adresu. Prenumeratos kaina metams \$ 25. Kituose kraštuose \$ 30. Atskiras numeris 50 centų. Skelbimai už skilties vieną cm \$ 1. Nuolatiniams skelbėjams daroma nuolaida. Už skelbimų turinį neatsakoma. Redakcija straipsnius ir korespondencijas taisy savo nuožiūra.

TĖVIŠKĖS AIDAI

KATALIKŲ POLITINĖ ĮTAKA AUSTRALIJOJE

Paskutiniu metu Australijos spaudoje vyko diskusijos dėl katalikų efektyvaus nebuvimo Australijos politinėse partijose. Viena pažiūra - katalikai neina į partijas, kita - jų nebuvimas yra partijų antikrikščioniškas nusistatymas. Ta problema nėra tokia paprasta, kaip sako šios dvi nuomonės.

Paskutiniaisiais metais Liberalų partijos Viktorijos skyriuose yra apie 10.000 katalikų, kiek kitose valstijose - nepaskelbta. Taip pat gana reikšmingas skaičius yra ALP - Darbo partijoj, bet nei ten, nei unijų ar Darbo Tarybose katalikų įtakos nėra. Abu generaliniai prokurorai - buvęs senatorius L. Murphy, išleidęs antikrikščionišką šeimos įstatymą ir dabartinis senatorius G. Evans plačiai atvėrė vartus iš Amerikos einančiai video pornografijai. Balsuotojų skaičius ar partijos narių skaičius dar automatiškai neparodo įtakos veiksmingumą.

"Katalikų Socialinių Studijų Sąjūdis" šio šimtmečio penktame dešimtmetyje buvo remiamas Australijos vyskupų, kad tai kilnus patriotinis darbas apsaugoti Australiją nuo komunistų žalingos įtakos. Tačiau Apaštalo Sostas 1957 m. nusprendė, kad tas politinis Sąjūdis yra surištas su Bažnyčios Hierarchija, kuri savo savybe neina į politiką, todėl tas Sąjūdis turėjo iširti, bet jo vadai jau nemindami katalikų vardo sudarė ne religinę, bet civilinę organizaciją - "National Civic Council" - Tautinę Civilinę Tarybą. Negaudama Hierarchijos globos ir paramos, Taryba atlieka patį pagrindinį Australijos katalikų politinį ir socialinį švietimą, vadovaujant Tarybos pirmininkui žymiajam visuomenės veikėjui B. A. Santamaria. Kai pernai Darbo partijos Švietimo senatorė Susan Ryan grasino nutraukti paramą visai nepriklausomų mokyklų sistemai, tai tik Taryba ir savo leidžiamu žurnalu "News Weekly" tuojau davė pavojaus ženklą katalikams ir spaudimu privertė vyriausybę, kad pažeistų tokį niekingą sumanymą.

Australijoje praktikuojančių katalikų yra apie 25%, kurie reguliariai sekmadieniais dalyvauja šv. Mišiose ir iš jų ateina darbininkai į apaštalavimą: pašaukimai, parapijos tarybos, mokyklų administracijos, švietimas, bažnytinės organizacijos, tik per mažai ateina į politines partijas gerai organizuotom grupėm paveikti įstatymų leidimą krikščioniškų principų linkme, kai antikrikščioniškos jėgos per susižinojimo priemones žlugdo krikščioniško gyvenimo pagrindus.

Jei geriausių katalikų visos partangos koncentruosis tik į Bažnyčios vidaus organizacijas, tai veltui ieškosime kas rūpinsis viešosios opinijos socialiniu ir politiniu formavimu, krikščioniškų įstatymų leidimu parlamente politinių partijų eilėse.

PD

Australijos Lietuvių Dienos

PRADĖJOME RUOSTIS

Mūsų bendruomeninių, kultūrinių, religinių, politinių, profesinių ir sporto vienetų susibūrimai vyksta kas antri metai Australijos Lietuvių Dienų (ALD) apimtyje. ALD yra Australijoje gyvenančių lietuvių džiaugsmas ir pasididžiavimas, parodantis mūsų tautinį susipratimą ir gyvastingumą. Jos sutraukia ne tik šiame kontinente gyvenančius lietuvius, bet jose dalyvauja ir iš JAV, Kanados ir Europos atvykę svečiai.

14-tosios ALD įvyks Sydneyje 1986 m. pabaigoje ir joms jau da-

MELBOURNAS

JAUNIMUI !

Gegužės 3 d., penktadienį, visas lietuvių jaunimas yra kviečiamas atvykti į Lietuvių Namus, kur Jaunimo Sąjunga ruošia daugiakultūrinę kavinę. Dalyvaus ir estų, latvių, ukrainiečių jaunimas. Pradžią 7.30 val. vakare. Ši kavinė yra progai visam 4 tautybių jaunimui susipažinti. Rengia - Australijos Liet. Jaunimo Sąjunga

ŠAULIAI !

Gegužės 5 d. DLK Vytenio šaulių kuopa Melbourne šaukia eilinių kuopos narių susirinkimą Lietuvių Namų bendruomenės menėje, pradžia 2.30 val. Darbotvarkėje: kuopos veiklos apžvalga, pirmininko žodis ir valdybos narių pranešimai. Diskusijos dėl pranešimų ir tolimesnis kuopos veiklos gairių nustatymas.

Valdyba

bar kruopščiai ruošiamasi. Sudarytas ALD ruošti komitetas, kuris jau kelis kartus posėdžiavo, sudarė pirminę programą, kviečia atskirų parengimų vadovus. Numatyta

Jo Ekscelenciją Vyskupą Paulių Baltakį OFM po Rekolekcijų Geelonge kovo 28 d. vakare Lietuvių Bendruomenės Namuose sutinka ALK Federacijos Įgaliotinis Vladas Stuikevičius su duona, druska ir vyno taurele. Jam asistuoja Genovaitė Valaitienė, pasipuošusi tautiniais rūbais.

Foto: kun. Pranas Vaseris

Turto patikrinimas ir pensijos

Balandžio 6 d. per televiziją pranešta trumpa žinutė, kad Socialinės apsaugos ministeris Mr. Hove paskelbė naujas taisykles dėl pensininkų pajamų, dėl kurių daugelis pensininkų praras pensijas. Nėbuvo pasakyta kokios tos naujos taisyklės. Sekančią dieną laikraščiai plačiau skelbė kaip bus įkainuojamas turtas. "Sunday Telegraph" rašo, kad taisyklės surašytos prieš rinkimus, bet iki šiol nebuvo paskelbtos.

Nuvykau Canberroje į Socialinės apsaugos departamentą (Department of Social Security). Pasakiau, kad esu paskirtas prie Etninės Bendruomenių Tarybos atstovauti Canberros lietuviams pensininkams. Apie naujas taisykles man aiškiai neatsakė. Asmens visos nuosavybės įvertinimas (Assets test), atrodo, dar tebėra

tas pats, kuris buvo paskelbtas 1984 m. spalio mėnesį. Tai yra vedusi pora, kuri turi savo namus, gali turėti iki \$ 100.000 turto, neskaitant namo kuriame gyvena, benamiai gali turėti turto iki \$ 150.000, tačiau viengungis iki \$ 70.000, o viengungis neturįs savo namo gali turėti turto iki \$ 120.000. Kokio turto gali turėti - nėra nustatyta, tik bendra suma. Jeigu baldai, automobilis ir visos kitas turtas (neskaitant namo) įkainuota \$ 10.000, tai pinigais ar kojom kitom investacijom, vedusių pora gali turėti \$ 90.000 ir dar gali gauti pensiją.

Tas asmens turto nuosavybės įvertinimas yra lyg retas tinklas į kurį gali įkliūti tik stambesnė žuvis. Bet už jo yra daug tankesnis tinklas, tai income - test (pajamų patikrinimas), tačiau apie šį

reikalą nei ministeris, nei departamento tarnautojai dar nenori kalbėti.

Kas turi asmens apsidraudimą, tai tą sumą reikia prirašyti prie "assets" - nuosavybės turto, bet kada tas draudimas išmokamas, tai tada jau eina suma prie pajamų ir dėl to gali prarasti pensiją, bet priklauso nuo gautos sumos. Iš investacijų gaunami pinigai priskaitomi prie pajamų, bet jeigu tas investicijas atsiimsi ir gauta suma bus ar prie turto, ar prie pajamų? - į šį mano klausimą iš departamento negavau atsakymo.

Kai vedusi pora turi turto virš \$ 100.000 ir viengungis virš \$ 70.000, tai jiems yra nutraukiama pensija, tačiau jiems atsikratyti to turto, kad gautų pensiją, praktiškai neįmanoma. Parduoti jo dalį, bus laikoma, kad gavai pajamų, jei perleisi dalį turto savo vaikams ar artimiesiems giminėms, toks perleidimas nesumažins turto. Turta (assets) galima sumažinti tik daiktams nusidėvėjus ar krintant jų kainai. Dabar leidžiama vienam asmeniui per metus nurašyti nuo turto tik \$ 2.000.

Yra pensininkų, kurie pajūryje turi namus savaitgaliams ir jų kietais nenuomoja, arba turi keletą brangesnių paveikslų, pašto ženklų ar pinigų kolekcijas, arba antikinius baldus. Iš tokios nuosavybės jie neturi jokių pajamų, bet jie įvertinami kaip turtas. Tai iš ko tada jiems gyventi? Į tą klausimą gavau tokį atsakymą: "mmm" - tai tik numykė.

B. Juodvalkis

KUNIGO PRANO VASERIO JUBILIEJUS

Kunigystės 45 metai, amžiaus 70 metų, 35 metai kaip tarnauja Melbourne Lietuvių parapijai atvykęs 1950. III. 4.

IŠKILMINGA JUBILIEJINĖ VAKARIENĖ

Melbourne Lietuvių Namuose gegužės 25 d. šeštadienio vakare 7 val.

Pakvietimai po \$ 15, įsigyti pas Parengimų vadovą Juozą Keblį sekmadieniais prie bažnyčios iki gegužės 19 d.

Kviečiame visus į mūsų Klebono Jubiliejų!

ALK Federacijos Valdyba ir Parapijos Taryba

LIŪDNA SUKAKTIS

Rašo Dr. J. Kunca

1945 m. gegužės 7 d. Reimse admiralas H. von Friedeburg ir gen. A. Jodl padėjo savo parašus po besąlyginės Vokietijos kapituliacijos dokumentu. Pasibaigė Antras pasaulinis karas kainavęs 15 milijonų karių gyvybių, neskaitant milijoninių civilinių aukų.

Dabar, praėjus 40-čiai metų, ver ta prisiminti ne tiek nesuskaitomus mūšius ir jų strategiją, kiek diplomatinį - politinį šito karo vedimą, kuris yra dabartinės pasaulinės padėties kaltininkas.

Hitleris, lengvai ir greitai nugalėjęs Prancūziją ir atmušęs anglių išsikėlimą Dunkirchene, be didelio noro ruošė užimti Angliją ir taip pabaigti karą Vakaruose. Kad užtikrintų užnugarį, jis buvo padaręs slaptą Molotovo - Ribbentropo paktą, kuriuo rusam buvo palikta laisvė prisijungti dalį Lenkijos, Suomiją, Estiją, Latviją ir Rumunijos Besarabiją. Vis rusam daugiau prašant, po to kai Lietuvos valdžia atsisakė jėga eiti atsiimti Vilniaus, šis kraštas taip pat buvo atiduotas rusų valiai. Bet Stalinui vis atrodė per mažai. Taip, gale 1940 m. jis pasiuntė į Berlyną Molotovą reikalauti Balkanų ir jų jūrų sąsiaurių. Hitleris įsitikino, kad rusų reikalavimam nebus galo ir davė įsakymą paruošti Rusijos puolimą, nors oficialiai buvo delsiama ir duodama Maskvai suprasti, kad jos reikalavimai galėtų būti priimti. Anglijos invazijos galutinai atsisakyta. Taip prasidėjo tikrasis pasaulinis karas.

Bendras priešas padaro draugais. Anglai vėl pamatė progą nugalėti Hitlerį, kurio sunaikinimą Churchill laikė savo gyvenimo uždaviniu. Jų užsienio reikalų ministeris Eden 1941 metų pabaigoj padarė gana vargingą kelionę iš Londono į Maskvą. Buvo priverstas važiuoti laivu iki Murmansko ir iš ten traukiniu į rusų sostinę rizikuodamas patekti į vokiečių belaisvę, nes vienoj vietoj Hitlerio kariuomenė buvo vos už 10 kilometrų nuo geležinkelio. Keista kombinacija: demokratija kartu su komunistais prieš Vokietiją. Nuo to momento anglai ir amerikiečiai pradėjo stipriai remti sąjungininką Staliną. Militarinė strategija tokį elgesį gali pateisinti, nes karo laimėjimui toks paktas buvo reikalingas ir dėl to pateisinamas. Bet ar turėjo teisę anglai ir amerikiečiai pamiršti jų sąjungininko pavojingumą? Ar jie nebuvo pakankamai informuoti apie Sovietų Sąjungos vidaus terora ir agresyvumą nukreiptą į kai mynines valstybes. Juk vos prieš metus laiko Rusija užpuolė Suomiją, Lenkiją ir Pabaltijo valstybes. Sovietinio komunizmo planas užvaldyti visą pasaulį taip pat visiem buvo žinomas. Jei to dar ne užtektų, ar Stalino reikalavimams pripažinti Estijos, Latvijos ir Lietuvos okupaciją per pasikalbėjimus su Edenu nepatvirtino, kad Kremliaus imperialistinis egoizmas yra gyvas, nežiūrint, kad vokiečių armijos jau buvo prie Maskvos? Atrodo, kad Churchill ir Roosevelt turėjo pareigą ir progą gerai pažinti sovietų režimą ir jų vadų suktumą ir imtis atsargumo priemonių.

Pats Š. Amerikos pasiuntinys Maskvai sugrįžęs į Vašingtoną 1942 metų vasarą turėjo su Rooseveltu

trijų valandų pokalbį, laike kurio mėgino įtikinti prezidentą, kad jis jokiū būdu nepasitikėtų Stalinu, kuris yra Kaukazo banditas. Prezidentas nesutiko priimti liūdnošios, kurią jam pranešė 7 metus išbuvęs Maskvoj Bullitt, taigi gerai pažįstas sovietus ir jų vadus. Roosevelt buvo ne tiek naivus, kad sakė savo pasiuntiniui, jog jis yra tikras, kad Stalinas neprisijungtų nei vieno krašto, jei jam būtų duodama viskas ko jis nori...

1943 metų sausio 29 d. Bullitt įteikė prezidentui rašytą memorandumą, kuriame dar kartą įspėjo Vašingtoną, kad dar yra laikas išgauti iš Stalino neabejotiną pasižadėjimą, kad pastarasis atsisako nuo visų pretenzijų į svetimas žemes karui pasibaigus. "Dar yra laikas, nes Sovietų Sąjungai yra būtina reikalinga anglių - amerikiečių pagalba. Po Vokietijos kapituliacijos anglių - amerikiečių pozicija tuo atžvilgiu bus beviltiška ir Stalinas galės daryti su Europa ką jis nori..."

Prezidentas Roosevelt buvo lyg hipnotizuotas: nei istoriniai faktai, nei jo paties ambasadoriaus įspėjimai, negalėjo išgydyti jo apa-

kimo. Už tat Teherano ir Jaltos konferencijose Stalinas gavo viską ko reikalavo. Dar Teherane 1943 m. rudenį Stalinas reikalavo, kad Sovietų Sąjungos sienos Vakaruose būtų tos pačios nustatytos Molotovo - Ribbentropo pakte ir taikos sutartyje su Suomija 1940 m. Ir Rytprūsių pajūrys turis priklausyti Rusijai. Taigi Stalino norai buvo gerai žinomi Rooseveltui ir Churchill, kada dar Vakarai būtų lengvai "perkalbėję" Kremliaus diktatorių pamažindami spaudimą į Vokietiją vakaruose. Vietoj to anglai - amerikiečiai prisizadėjo padaryti invaziją Prancūzijoje 1944 metais. Jaltoje Stalinas, matydamas greitą pergalę, buvo dar nesukalbamesnis. Po pergalės, Potsdamo konferencijoje Stalinas beveik visai nesiskaitė su savo Vakarų sąjungininkais. Į pakvietimą į Vašingtoną sekančiai konferencijai, kuri niekada neįvyko, Stalinas lakoniškai atsakė: "Jei Dievas norės..."

Taip diplomatinis karas buvo visiškai pralaimėtas ir karinė pergalė paversta ne tik niekais bet dar iki šiol besitęsiančia problema. Aišku, kad kalti yra Churchill ir ypač Roosevelt. Abu buvo apakinti neapykantos Hitleriui. O paskutiny-

sis turėjo Stalino šnipą Hiss kaip patikimą patarėją. Karas pasibaigė katastrofiškai laisvo pasaulio naudai. Churchill buvęs gabus, bet neišmintingas, Roosevelt - nei gabus, nei išmintingas. Tame yra dabartinės pasaulio nelaimės priežastis.

Bet minint tą katastrofišką Vakarų klaidą, neužtenka vien liūdėti, reikia iš jos pasimokinti, kad ji vėl nebūtų pakartota, nes ši kartą būtų prarasta laisvė ne pusės Europos, bet viso likusio laisvo pasaulio. Tai reikia pabrėžti, nes matome šimtus tūkstančių apakusių ir su atminties defektais, kurie demonstruoja ir šaukia už viena-pusišką nusiginklavimą, kas reikėtų pasaulio savanorišką pasidavimą Maskvos imperialistam. Bukapročiam verta priminti, kad marksistinis - imperialistinis Rusijos režimas nei kiek nėra pasikeitęs ir nuo jo apsaugoti yra vienintelė priemonė: jėga, būtų ji pagrįsta atominėmis raketomis ar, dar geriau, priešraketine apsigynimo sistema.

Prieiti prie rimto susitarimo su Sovietų Sąjunga yra tuščia svajonė. Vienintelis kelias pašalinti nuolatinį rusų pavojų - padėti sugriūti Rusijos imperijai - sustabdymu visokeriopos paramos ir masine prieškomunistine propaganda.

Titaniko laivo tragedija

NUSKENDO SIAME LAIVE IR LIETUVIS KUN. J. MONTVILA

Bene didžiausia keleivinių laivų tragedija yra Titaniko laivo paskendimas 1912 m. balandžio 14 d.

Laivas Titanic tuo metu buvo pats didžiausias keleivinis laivas 46.000 tonų. Jis anglių statybos ir dar neseniai paleistas į jūrą. Šis laivo buvo tik antroji kelionė iš Londono į Ameriką. Laivas buvo vadinamas "neskęstančiu", nes turėjo 16 apartamentų, kurie aklina uždaromi ir į juos negali vanduo įsiveržti. Taip laivas buvo saugus, kad tie centriniai apartamentai nebus sudaužyti ir laivas niekada nenuskęs. Gelbėjimosi valčių užtat laivas užtenkamai neturėjo.

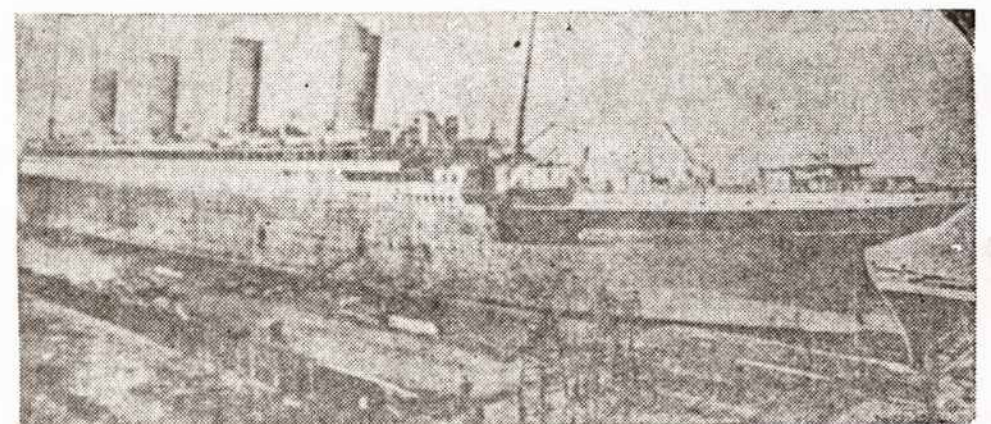
Tas "neskęstantis" laivas ėmė tačiau ir nuskendo. Išplaukęs iš Londono jis buvo Atlante ir praplaukdamas laivas California įspėjo, kad Atlante yra ledų. Titanikas tačiau nebojo ir be baimės plaukė pirmyn. Vidurnaktį tamsoje pastebėjo ledo kalną, bet jau buvo vėlu laivą sustabdyti ar pakreipti. Mėgino laivas pakeisti kryptį, bet nespėjo. Laivas susimušė kairiu šonu į ledo kalną. Taip buvo sugadinta pati saugioji laivo dalis. Laive buvo iš viso 2.224 keleiviai, kartu su įgula. Gelbėjimosi valčių užteko tik pusei asmenų, kita pusė - 1.513 nuskendo. Kol laivas nuskendo, truko 2.30 val. Netoliese buvo praplaukęs laivas California, bet jo vidurnaktį negalėjo prišaukti radijo bangomis, nes radistas miegojo. Buvo tik prišauktas kitas laivas Carpathia. Šis atplaukė 40 min. po Titaniko nuskendimo. Kurie plūduriaivi lediniame vandenyje, tie jau buvo nuskendę. Išsigelbėjo tik sėdintys valtyse.

Nuskendo su šiuo laivu ir lietuvis kun. Juozas Montvila, vos 27 m. amžiaus. Jis vyko aplankyti sa-

KUN. JUOZAS MONTVILA

vo brolio Petro į Ameriką. Pirmiausia kun. Montvila nuvyko į Londoną aplankyti kun. Matulaitį, kuris tuomet ten tvarkė lietuvių reikalus. Čia pasisvečiavęs balandžio 10 d. laivu Titaniku išvyko į Ameriką. Savo brolio jis nebeaplanke. Kun. Montvilai buvo pasiūlyta gelbėtis valtyje, bet jis atsisakė. Buvo laive dar ir keli kiti dvasiškiai. Visi sutartinai sunėrė rankas ir paskendo Atlanto bangose. Apie

Laivas Titanikas, kuris 1912. 4. 14 nuskendo Atlante

tai rašė plačiai tuometinė spauda, minėdama ir katalikų kunigą Montvilą.

Šis kun. Montvilo pavyzdys panašus į Dariaus ir Girėno atsitikimą. Darius ir Girėnas ėmėsi drąsos. Kun. Montvilai tos drąsos nereikėjo plaukti per Atlantą, bet reikėjo drąsos ryžtis skęsti Atlante. Taip Atlantas lietuviams yra žiaurus.

Kun. J. Montvila kilimo nuo Marijampolės, gimęs Nendriškiuose, Liubave buvo vikaru, o vėliau perkeltas į Seinus. Čia jis dirbo prie laikraščio "Saltinis" ir tuomet sumanė važiuoti į Ameriką aplankyti brolių. Kelionė nelaiminga. Norai jo tačiau buvo geri: "Ką nors išmokyti Amerikoje, sugrįžęs būsiu sau ir Lietuvai daugiau naudingas. Žiūrėk, ką rašo mūsų genijus poetas Maironis". Taip jis rašė savo broliui į Ameriką. Maironį, atrodo, jie tais laikais daugiau vertino, negu mes. Jį vadina genijum, kuris Lietuvą prikėlė naujam gyvenimui. Iš kun. Montvilos laišku ir jo elgesio Titaniko tragedijoje turime suprasti, kad tais laikais Lietuva veikėjų turėjo. Turi Lietuva veikėjų ir dabar. Šiandien ne Atlantas žudo lietuvius patriotus, bet šaltas Sibiras.

P. Vaseris

Lietuvių sąžinės kalinių sąrašas

“Aušros” žodžiais tariant, negalima palikti vienišų lietuvių, kurie bolševikinio saugumo šantažuojami, bauginami, terorizuojami, įkalinami. Jei jiems nepadėsime, neparodysime solidarumo, patar-nausime pavergėjams, tai skatins juos dar didesnėm baudom. Šiuo tarpu bent parašykime jiems po atviruką oro paštu, lydėdami malda.

35. PROF. VYTAUTAS SKUODIS, gimęs Čikagoje 1929. 3. 21. Vilniaus universitete dėstė hidroelektrikos ir geologijos inžineriją. Įsijungė į Lietuvos Helsinkio grupę, troško Lietuvai laisvės. Per keilolika metų paruošė mokslinį veikalą “Dvasinis genocidas Lietuvoje”. Suareštuotas 1980. I. 9 ir tų metų gruodžio 22 d. nuteistas 7 metams į griežto režimo lagerį ir 5 metams tremties. Buvo priimtas ir į Tikinčiųjų Teisėms Ginti Katalikų Komitetą. Iš katargos turėtų būti paleistas 1992 m. sausio 9 d. Jo lagerio adresas: 431200 Mordovskaya ASSR. Tengushevsky rayon, pos. Barashevo, uchr. Zh Kh 385/3-5, USSR. Žmona Irena, dukterys - Giedrė ir Daiva, jų adresas: Vandentiekio g. 44-4, Vilnius, Lithuania, Europe.

36. DR. ALGIRDAS STATKEVICIUS, gimęs 1923. 4. 1. Medicinos daktaras, jo specialybė psichinių ligų gydymas. Buvo Lietuvos Helsinkio grupės narys, pasirašė 45 Pabaltiečių Memorandumą panaikinti Molotovo - Ribbentropo paktą, nusiųstą Jungtinėm Tautom atsišaukimą Kodėl okupantai niekina Lietuvos praeitį. Okupantų teismas 1980. 8. 11 jį nuteisė už akių, budeliai jį pasmerkė į beprotnamį ir išvežė į Mažąją Lietuvą, kuri dabar vadinama Kaliningrado regionu, kur tebelaikomas: 238100 Kaliningradskaya obl. g. Chernyakhovsk, p/ya OM — 216/st. 2, USSR. Žmonos adresas: Čarno g. 18-21, Vilnius, Lithuania, Europe.

37. KUNIGAS ALFONSAS SVARINSKAS, gimęs 1925. I. 21. Vienas žymiausių Lietuvos kunigų. Į kunigus išventintas slaptai Sibire koncentracijos lageriuose 1954. 10. 3, kur nešė 16 metų katargos darbus. Grįžęs Lietuvon dirbo įvairiose parapijose. Su kitais 4 kuni-

gais įsteigė Tikinčiųjų Teisėms Ginti Katalikų Komitetą 1978. 11. 13. Bolševikai jį antrą kartą nuteisė 1983. 5. 6 į kalėjimą 7 metams ir tremties 3 metams. Jo adresas: 618263 Kuchino, Chusovskoy ra-

yon, Permskaya oblast, uchr. VS—389/36, USSR.

38. KUNIGAS SIGITAS TAMKEVICIUS, gimęs 1938. 11. 7. Į kunigus išventintas 1962. 4. 18. Vienas iš Tikinčiųjų Teisėms Ginti Katalikų Komiteto. Suareštuotas per kun. A. Svarinsko teismą ir nuteistas 1983. 12. 2 į griežto režimo lagerį 6 metams ir tremties 4 metams. Linksma, kietas principuose, nepalaužiamos dvasios, geležinė valia, išmintis. Su kun. Svarinsku populiariausi kunigai Lietuvoje. Savo gyvenimą abu paaugojo už Kristų, už Lietuvą ir už visus, kovojančius Lietuvos dvasios milžinai. Jo lagerio adresas: 618263 Permskaya obl. Chusovskoy rayon, st. Polovinka, uchr. VS-389/37, USSR.

Chorui 20 metų

Nuotrauka, kurioje 1965 m. vasario 13 d. Adelaidės Šv. Kazimiero bažnytinio choro krikštynos. Priekyje chorvedys V. Šimkus, kūma M. Gavėnienė - tuo laiku buvusi ALK Moterų d-jos pirmininkė ir kūmas kun. A. Kazlauskas. Už jų choristai, dabar į juos žiūrint, pajauję 20 metų.

1960 m. iš nuomos šv. Juozapo bažnytelės kun. J. Kungiui lietuviams pamaldas perkėlus į savą šv. Kazimiero koplyčią, iš pradžių pasitenkinta atsitiktiniais vargonininkais, kurie fisharmonija pritar-davo visų giedamoms giesmėms. Neilgai trukus buvo surastas pastovus vargonininkas Leonas Kazlauskas, kuris turėdamas neblogą balsą dažniausiai vienas, jam būdinga interpretacija giedodavo pamaldose.

1963 m. vargonininkui L. Kazlauskui susirgus, bažnyčioje vėl grįžta prie visų susirinkusių pamaldoms bendro giedojimo. Klebonui kun. A. Kazlauskui, pasiremiant savo sena pažintimi, pasisekė prikalbinti V. Šimkų - “Lithuania” choro vadovą, kad jis imtųsi organizuoti bažnytinį chorą ir jam vadovautų. Kristaus Valdovo šventėje V. Šimkaus diriguojamas ir naujais elektriniais vargonais pritariamas choras tvirtu žingsniu išėjo į viešumą, atgiedojęs iškilmingose Mišiose ir, negana to, tos pačios dienos vakare suruoštu religiniu koncertu, kurio programoje

be choro giesmių, dalyvavo vargonų muzikos profesorius J. Gavelock ir smuikininkas Pr. Matiu-kas.

1965 m. chorui suruoštosė vaišėse buvo atšvestos choro krikšty-nos. Vardas pasirinktas - Sv. Kazimiero bažnytinis choras.

1970 m. chorvedžiui V. Šimkui persikėlus gyventi į Canberą, bažnytinio choro vadovavimą perėmė N. Masiulytė, kuri ir šiandien tebėra vienintelė choro vadovė ir pagrindinė vargonininkė šv. Kazimiero bažnyčioje. Jai sukūrus šeimą - Mrs. Stapleton - ir šeimoje atsiradus atžalai, jos meilė savo šeimai, atrodo, liko sunkiai su-derinama su meile chorui. Paskutiniu laiku ji prie vargonų prisėda tik didžiosiom šventėm. Pamestinuko nuotaikų kratydamasis choras prie vargonų kartais pasodina vieną iš savo tarpo - J. Ramanauską, bet jam yra sunkiau prakalbin-ti vargonus, kurių klaviatūra dar tebevirpa nuo Nemyros pirštukų, bet jo daroma pažanga džiugina visus ir teikia vilčių.

20 metų! Kiek valandų repetuota, mokytasi! Kiek giesmių choro repertuaran sukrauta! Kiek Mišių išmokta! Kiek sekmadienių giedota šv. Kazimiero bažnyčioje! Kiek religinių koncertų suruošta! Iš jų paskutinysis, suruoštas šv. Kazimiero jubiliejinių metų atidarymo iškilmėse kartu su Melbour-

MIRĖ ANTANAS RINKŪNAS

Kanadoje Toronto mieste kovo 30 d. širdimi mirė A. Rinkūnas, beveik 76 m. amžiaus. Tai žymus pedagogas, Kaune baigęs Vytauto Didžiojo universitete humanitarinius mokslus, buvo gimnazijų mokytojas, inspektorius, direktorius, mokyklų vadovėlių autorius. Kanadoje baigė Mokytojų koledžą, Aukštesniųjų Lituanistinių kursų vedėjas, buvo Kanados LB Krašto valdybos pirmininkas, PLB Švietimo Tarybos pirmininkas. Iki pat staigios ir netikėtos mirties buvo darbingas, rašė knygas apie VLIKą, straipsnius, dalyvavo įvairiuose posėdžiuose bei susirinkimuose. Palaidotas Toronte balandžio 1 d. Šv. Mišias aukėjo šeši kunigai Lietuvos Kankinių bažnyčioje, dalyvavo labai daug lietuvių. Netekome pajėgaus ir stambaus veikėjo lietuviškoje visuomenėje.

no parapijos choru, dar taip gyvai įsirežęs atmintyje.

Sv. Kazimiero bažnytinį chorą sveikindamas 20 metų gyvavimo sukaktyje, linkiu, kad šis prieš 20 metų gautas vardas neliktų tik trūnijančiose koncertų programose, bet gyva šv. Kazimiero bažnytinio choro giesmė dar ilgai skambėtų mūsų lietuviškoje šventovėje Adelaidėje. Pr.P.

(Atkelta iš 1 puslapio)

PRIEŠ 50 METŲ - MAŽASIS NURNBERGAS

Si byla buvo politinio pobūdžio. Vokiečiai ją sekė ir lydėjo su dideliu triukšmu. Bylai pasibaigus Vokietija nutraukė prekybos sutartį, paskelbė ekonominę blokadą, atimdama tranzito teisę per Vokietiją. Lietuva buvo pasmerkta skursti ekonomiškai. Tačiau neturtinga Lietuva neišsigando Hitlerio grasi-nimų “sulyginti Lietuvą su žeme”, visa Lietuva ir visos jos partijos ryžosi teisingumo vardan pakelti ekonomišką vargą

Tai buvo lyg mažytis “Nurnbergas”, kai sąjungininkai, laimėję karą, teisė vokiečių nacius 1945 metais. Bet atsimintina, kad Lietuva vokiškus nacius teisė jau daug anksčiau ir tai jau ne sumuštus — nugalėtus, bet pačioje jų galybėje.

Ir štai dabar galima abudu teismus palyginti. Vokiškų nacių agresingumą Lietuva teisė jau prieš visą dešimtmetį. Taigi ar ji buvo “palanki hitlerinei Vokietijai”, ar lietuviai buvo “naciai”, kaip dabar mes esame apšaukiami?

“Mažytis Nurnbergas, įvykęs prieš 50 metų, yra labai svarbus Lietuvos ir lietuvių antinaciškumo liudijimas, kurio mes, rodosi, nemokėjome ir nemokame išnaudo-ti. Kad ir visi mūsų politiniai veiksniai ligi šiol nepasirūpino paruošti ir išleisti apie šią bylą informacinę bei dokumentinę leidinį, tuo labiau, kad Vakaruose (Čikagoje) teisininkas Jonas Dainauskas, minėtos bylos reikalų vedėjas ir vertėjas, turi pilną kaltinamojo akto ir sprendimo nuorašą bei kitus dokumentus. Jei tokia medžiaga būtų paskelbta anglų kalba, būtų aiškus įrodymas, kad Lietuva, būdama suvereninė valstybė, vokiškiem naciam ne pataikavo, bet juos teisė.

J. E. Vysk. Paulius Baltakis Adelaidėje

(Tęsinys)

Besivaišinant puikiai paruoštais pietų patiekalais ir besidžiaugiant patarnalujančių moterų vikriu rūpestingumu, pietų metu buvo visa eilė kalbėtojų. Ministeris Crafter sveikino vysk. P. Baltakį Pietų Australijos vyriausybės vardu. Mons. Atkins arkivyskupu vardu atsiprašė, kad dėl išpareigojimų jie negalėjo dalyvauti šiame lietuvių vyskupo pagerbime, perdavė jų sveikinimus, o susirinkusiems palinkėjo išugdyti savyje didesnę lojalumą savo bažnytinei vyresnybei. Sveikindamas Krašto valdybos vardu pirm. V. Neverauskas priminė, kad siekiant taikos ir ramybės pirmiausiai patiems reikia suminkštinti savo širdis. ALKM Draugijos vardu sveikino pirm. S. Pusdešrienė. Šv. Kazimiero lietuvių mokyklos vardu nuotaikingą sveikinimo žodį pasakė L. Jablonskytė. K. Kaminskas sveikino Pensininkų klubo vardu. V. Opulskis — bažnytinio šv. Kazimiero choro vardu. Buvo įteiktos dovanėlės.

Į kalbas atsakydamas vysk. P. Baltakis pasisakė, kad Adelaidės problemos jam yra jau iš anksčiau žinomos, kad jis norėjęs su nuotakomis vietoje susipažinti ir jei ima noma kun. Savicką sugrąžinti lietuvių pastoracijai. Tuo reikalu turėjęs pasitarimą su juo pačiu ir arkiv. Faulkner.

Meninėje pietų programoje Sietynas Kubilius išraiškingai padeklamavo B. Brazdžionio kun. Girucko pamokslą. Nemuno dukros (A. Kaminskienė, B. Budrienė, Z. Vencienė, S. Pusdešrienė ir J. Nekrošienė), akompanuojant D. Kaminskienei, labai nuosirdžiai ir jautriai padainavo tris dainas. Pietūs buvo užbaigti klebono J. Petraičio padėkos žodžiu sveičiui vyskupui už pravestas rekolekcijas ir apsilankymą. Padėkota taip pat dalyvavusiems pietuose ir aukojusiems vyskupo fondai. Po to dar ilgai buvo nesiskirstyta, būreliuose diskutuojant vyskupo pasakytus žodžius ir iš jų išplaukiančias galimybes.

Vysk. P. Baltakis ir tėvai marijonai vakarienei buvo pakviesti pas dr. R. Varoneckaitę - Cavill.

Kovo 18-tą Parapijos taryba, prisidėjęs keletai kitų šeimų, garbingajam sveičiui suruošė išvyką - iešminę parapijos vasarvietėje "Baltija" Christies Beach pajūryje. Skaniai privaišinti "kepėjų" V. Baltučio ir V. Opulskio riebiais kepsniais, moterų atsivežtomis gėrybėmis ir atsigaivinę A. Krivicko bare ant ratų, susirinkome vasarvietės viduje pasikalbėjimui su ekselencija. Jam pasipasakojus savo išgyvenimus paskyrus jį vyskupu, klausimuose vėl buvo iškeltos Adelaidės problemos. Vyskupas nuramino pažadėjęs visu tuo pasirūpinti.

Vakarienei vyskupas buvo nuvežtas į pp. Pacevičių vilą Aldinggoje, kur įvyko susitikimas su skautais akademikais.

Pirmiau už sveičią Adelaidę pasiekė žinia, kad vysk. P. Baltakis mėgsta žvejoti (gal dėl to, kad pirmieji Kristaus apaštalai buvo žvejai). Planuojant vyskupo programą Adelaidėje tai nebuvo pamiršta. Anksti rytą Liet. kat. centre prisistatė L. Kazla su sūnum Petru prie mašinos prisikabinę didžiulį laivą. Taip sveičias ir dingo iš mūsų akiračio visi diena. Kaip jiems sekėsi žvejoti neteko sužinoti (prasitarta tik, kad buvo sugautas ryklys), bet iš to, kad vysku pas grįžo vakare geroje nuotaikoje ir energija spinduliuojantis, reikia spręsti, kad žvejojimas yra jo geriausias poilsis.

Vakare Liet. kat. centro salėje įvyko Juozapinės. Savo klebono Juozo Petraičio pasveikinti vardo dienoje susirinko gražus būrys parapijiečių. Juozapinės taip pat buvo viena iš paskutinių progų būti su sveičiui vyskupu.

Vaišių programą pravedė V.

Opulskis. Varduvinišką sveikino V. Baltutis Parapijos tarybos vardu, S. Vasiliauskienė Liet. kat. moterų d-jos valdybos vardu, A. Kubilius - ateitininkų. Ta proga kalbėjo E. Varnienė ir E. Bulienė. Buvo įteikta dovanėlių.

Prisiminti ir kiti vaišėse dalyvavę Juozai - J. Stepanas, J. Rupinskas, J. Songaila, J. Horok ir Juzė Varoneckienė.

Savo kalboje vysk. P. Baltakis labai padėkojo kun. J. Petraičiui už atvykimą Adelaidėn, nes priešingu atveju labai neaišku, kas būtų įvykę su Šv. Kazimiero parapija.

Juozapinių padarytu gavėnios sušvelninimu pasinaudojant buvo nuotaikingai padainuota ir smagiai pabendrauta. Vaišės užbaigtos kun. Petraičio padėkos kalba.

Kovo 20-tos rytą arkivyskupijos įstaigoje vysk. P. Baltakis susitiko su arkiv. Faulkner paskutiniam pasitarimui dėl Adelaidės lietuvių reikalų. Vakare dalyvavo pp. Budrių namuose suruoštame baliuje, švenčiant Alfonso Budrio 70 m. amžiaus gimtadienį.

Prie stalo susirinkusiems pasakytoje kalboje ganytojas pareiškė viltį, kad Adelaidės problemos yra įmanoma sutvarkyti, tik tas pareikalas laiko. Savo išpūdžius ir sprendimus žadėjo paskelbti Australijos lietuvių spaudoje baigiant savo vizitą šiame žemyne.

Kovo 21-mą spaudoje paskelbtas laikas, kad iš Adelaidės vyskupas išskrenda 1.55 val. pasirodė klaidingas. Tik pasiteiravus aerodrome sužinota, kad lėktuvas į Melbourną išskrenda 20 min. anksčiau. To pasėkoj dalis vėliau atvyku sių sveičią rado jau lėktuve ir tik iš tolo galėjo jam pamajuoti.

Vysk. P. Baltakio vizitą Adelaidėje reziumuojant reikia pasidžiaugti jo čia paliktomis viltimis ir suteiktomis progomis daugeliui išsiskirti. Jo viešnagės dienos Adelaidėje nebuvo lengvos, nes kiekviename žingsnyje jam po kojų žmonės klojo tas pačias problemas, kaip Kristui palmės šakas Verbų sekmadienį. Gal dėl to jis neieškojo komunikacijos su žmonėmis, bet mieliai iš klausė visus kalbančius, mieliai atsakė į visus jam pateiktus klausimus. Jo paliktas Adelaidėje

prisiminimas mielas.

Garbingasis sveičias surado laiko kartu su tėvais marijonais aplankyti ir senelius bei ligonius. Tarp tų laimingųjų buvo 100 metų sukaktį švenčiantį M. Butauskienė, A. Bagušauskienė, Petruškevičienė ir Didvalytė ir Č. Zamoiskis.

Savo ganytojui išsiskakė, už kantrybę padėkojom, gražiai išleiddom, o patys likome su tvirta viltimi, kad jis savo vyskupiška galia ir autoritetu padarys sprendimus, kurie Adelaidėje grąžins taiką ir vienybę.

Lai Dievas laimina mūsų ganytoją ir jo keliones. Pr.P.

MIRĖ VERONIKA ČEKIENĖ

Balandžio 16 d. Footscray ligoninėje mirė Veronika Čekienė, 73 m. amžiaus. Veronika vilniškė Chmeliauskaitė.

Pereitų metų liepos mėn. ji pajuto krūties sutinimą. Daktaras sakė, kad tai užkrėtimas, bet vėliau buvo patirta, kad tai vėžys. Buvo operuota, bet liga persimetė į petį, o vėliau į plaučius. Taip ji kentėjo nemažus skausmus, kol nusilpusi balandžio 16 d. Footscray ligoninėje mirė.

Rožančiui prie jos karsto susirinko nemažai artimųjų. Balandžio 19 d. po šv. Mišių lietuvių bažnyčioje ji palydėta į Springvale kapines. Šermenims į Lietuvių Namus susirinko nemažai artimųjų.

Velionė liūdesyje paliko vyrą Leoną ir sūnų Algį su šeima. Amžiną jai atilsį. pv.

ADELAIDĖ

PENSININKŲ KLUBO POBŪVIS

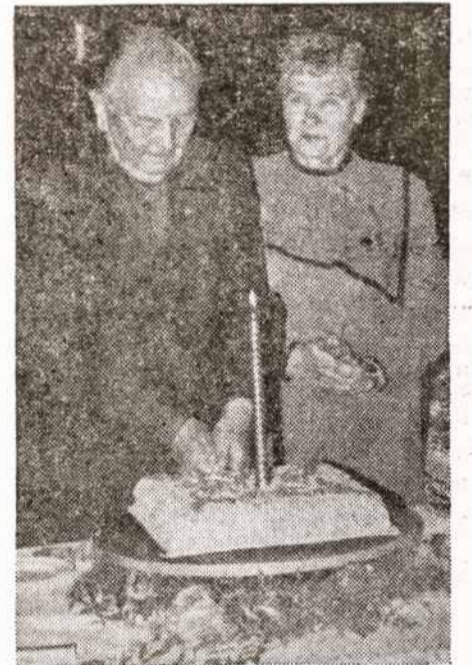
Adelaidės Lietuvių Pensininkų klubo pirmasis šiemet pobūvis vyko sausio 31 d. Lietuvių Namuose. Jau nuo ankstyvo ryto pradėjo rinktis ponios su visokių gėrybių pilnomis rankomis. Dirbom visos kaip bitelės, kartu ir Lietuvių Namų administratorius P. Andriejaitis. Šis Pensininkų klubo narių ir sveičių pobūvis buvo skirtas atšvęsti gerbiamojo sveičio prelado Dr. Pauliaus Jatulio 73-čią gimtadienį.

Stalus palaimino klebonas kun. Juozas Petraitis MIC. Pensininkų klubo pirm. Kazimieras Kaminskas savo poetine kūryba pasveikino prelatą Dr. Paulių Jatulį gimtadienio proga. Buvo pakeltos šampano taurės, sugiedojome Valio! Ilgiausių metų jam valio! Sekė sveikinimų pynė.

Meninę programą atliko Genovaitės Vasiliauskienės vadovaujamas Moterų oktetas, akompanavo kun. Dr. Alfonsas Savickas. Gimtadieniui skirtą eilėrašį deklamavo Klaudija Vanagienė.

Prie kavutės su geriausiais linkėjimais buvo išdalintas gimtadienio tortas, o prelatas Dr. Paulius Jatulis tarė nuosirdų žodį. Vaišėse dalyvavo pora šimtų žmonių.

E. Bernaitienė

PREL. DR. PAULIUS JATULIS prie savo Gimtadienio torto, šalia E. Bernaitienės - Pensininkų klubo vicepirmininkės.

CANBERRA

Motinos Dienos minėjimas bus gegužės 5 d., sekmadienį, 12.30 val. šv. Mišios St. Mary's bažnyčioje, 2 val. pietūs ir motinų pagerbimas Lietuvių klube.

Prašome visus gausiai atsilankyti.

Canberros Apyl. Valdyba

= Vatikaną ką tik pasiekė žinia iš Lietuvos: Papilėje kovo 29 dieną mirė altaris kunigas jubiliatas Juozas Butkus, gimęs 1903. X. 1, kunigu išventintas 1929. V. 25. Tai jau dešimtas kunigas šiemet miręs Lietuvoje.

Printed by "Tėviškės Aidai" 18 Henry St., Kensington Vic. 3031. Published by Mr. Vincas Žemaitis, the President of the Lithuanian Catholic Federal Committee, 17 McMillan St. Clayton, Vic. 3169.

PIGIAUSIOS KELIONIŲ KAINOS

Į Lietuvą ir atgal nuo	\$ 1.860
Iš Lietuvos ir atgal nuo	\$ 1.650
Į Frankfurtą ir atgal nuo	\$ 1.300
Į Frankfurtą per Kanadą	\$ 1.500
Į Romą ir atgal nuo	\$ 1.320
Į Kanadą ir atgal iš Sydney	\$ 1.050
Į Kanadą ir atgal į Melb.	\$ 1.200
Į JAV ir atgal nuo	\$ 1.170
Į Pietų Ameriką nuo	\$ 1.600
Aplink pasaulį nuo	\$ 1.700

Į JAV kainos pabrangs nuo gegužės 1 d.

- Keliuokite Qantas, PanAm, KLM, Lufthansa, Singapore Airlines, TAA, ANSETT pigiausiomis kainomis per akredituotą IATA, AFTA kelionių biurą.
- Užpildau dokumentams blankas nemokamai.
- Parūpinu draudimą ir kelionės čekius
- Vilniuje leidžia būti tik 5 naktis.
- Bilietus išrašom vietoj. 24 metų patyrimas, Jūsų kelionės sėkmingumo garantija.
- Atstovaujam Australijos daugelį lėktuvų bendrovių IBERIA, TWAA, SABENA ir kt.

Kreipkitės pas ALG. ŽILINSKĄ

tiesioginiai, laišku arba telefonu.

CONCORDE INTERNATIONAL TRAVEL

(IATA, AFTA)

541 KING STREET, WEST MELBOURNE (prie Liet. Namų)
Telef. 329 6833, vak. 583 4258.

IŠ MŪSŲ PARAPIJŲ

MELBOURNAS

Kun. Prano Vaserio Jubiliejinio pagerbimo pakvietimai gaunami sekmadieniais prie bažnyčios pas Juozą Keblį, asmeniui dabar tik \$ 15, į tą sumą įeina ir bendra sudėtinė dovana. Paskubėkim pakvietimus įsigyti iki gegužės 19 d.

DLK Vytenio kuopa ypatingai gražiai pagerbė J. E. Vyskupą P. Baltakį sutikę aerodrome, uniformuoti lydėjo Ekscelenciją į bažnyčią, sudarė garbės špalerius Lietuvių Namuose Vyskupui žengiant į Priėmimą.

Gegužinės pamaldos sekmadieniais tuoj po lietuviškų pamaldų, šeštadieniais 6 val. Lietuvių Namų koplyčioje.

Religinei Šalpai dėl persekiojamos Lietuvos Bažnyčios NN aukojų \$ 100.

Dainos Sambūrio Vakaronė ši šeštadienį - balandžio 27-tą, 7 val. vakare Lietuvių Namuose, daug naujų dar negirdėtų dainų, paskui karšta vakarienė, šokiai, bendros dainos.

Pensininkų Sąjungos Valdyba praneša: gegužės 7 d., antradienį, 12 val. Lietuvių Namuose šaukiamas metinis susirinkimas, tai ypatingai laukiami visi į šį svarbų susirinkimą.

Melbournu naujoji Apylinkės Valdyba jau pasiskirstė pareigomis: Ričardas Šemetas - pirmininkas, Danutė Baltutienė - vicepirmininkė ir kultūros bei švietimo reikalams, Algimantas Žilinskas - sekretorius, Danutė Čižauskienė - išdininkė, Andrius Vaitiekūnas - Jaunimo reikalams.

Geelonge lietuviškos pamaldos balandžio 28-tą, ši sekmadienį, šv. Jono bažnyčioje 9.30 val. Giedos "Svajonių" mergaitės ir po pamaldų vykstame visi į Lietuvių Bendruomenės Namus, kur "Svajonės" pateiks ištisą koncertą. Po koncerto pietūs, kavutė. Šį priėmimą ruošia Geelongo Skautų Židinio vadovybė.

Parapijai aukojai:

Po \$ 50 - I. S. Tamošaičiai, P. Dargis, \$ 40 - P. Alešūnienė, J. A. Urbanavičius.

Visiems aukotojams nuoširdus ačiū.

Jūsų kun. Pr. Vaseris

Lietuvių Enciklopedijos papildomąjį 37-įjį tomą norintieji užsisakyti kreiptis į F. Sodaitį, 28 Argyll St. Chadstone 3148, tel. 569 9578, sekmadieniais - spaudos kioske arba bibliotekoj. Užsakymą kiek galima greičiau atlikti.

F. Sodaitis

SYDNEJUS

Brangusis gegužis. Mūsų apdai nuotas gegužis jau čia pat už durų. Tarp savo rūpesčių, darbų - nepamirškime gražiųjų gegužinių pamaldų! Gegužės 1 d. 5 val., o penktadieniais 7 val. vak., gegužinės pamaldos Lietuvių klubo mažoje salėje Bankstown. Kas sekmadienį St. Joachim's Lidcombe tuojau po šv. Mišių. Giedokime ir savo šeimose - arba joms pravesti pasikvieskime kunigą. Gegužės 16 d. yra Šeštinės. Pagal tradiciją jos numatomos 12 val. Lietuvių Sodyboje Engadine. Kartu su šv. Mišiomis, nes yra privaloma šventė dalyvauti Mišiose.

Motinos Diena. Dauguma parapijiečių prašo, kad būtų tik viena Motinos Diena ir tą patį sekmadienį, kaip ji švenčiama Australijoje. Tad Motinos Diena Sydnejuje gegužės 12-tą, sekmadienį. Mirusias

motinas lankysime išvakarėse - gegužės 11 d. 4 val. Lietuvių kapinėse Rookwood - pamokslas ir pamaldos už mirusias motinas. Pasisitenkim šią gražią tradiciją išlaikyti ir atvykti!

Motinos Dienos iškilmingos pamaldos gegužės 12 d. sekmadienį šv. Mišios už gyvas ir mirusias motinas. Per pamaldas giedoti kviečiamas Dainos choras. Kuo daugiau šv. Komunijų už motinas! Jau iš anksto galima užprašyti šv. Mišias.

Motinių pagerbimas tuojau po pamaldų St. Joachim's parapijos salėje. Parapijos jaunimas atliks dainų ir žodžių pynę. Kviečiami visi!

Prel. P. Butkus

Šv. Velykų pašventintu krikšto vandeniu pirmas buvo pakrikštytas Michael William Griffith, sūnus William ir Reginos Kondrackaitės - Griffith. Krikšto tėvai: William brolis Danny ir Reginos sesuo Irena. Tai buvo Didįji Šeštadienį. Tuo džiaugsmu ypač dalijosi prel. P. Butkus, kuris krikštijo ir kūdikio motiną Reginą bei palaimino jų Moterystę su William, o prieš 4 metus pakrikštijo ir pirmgimę dukrą Laną. Dabar kartu pašventino ir jų gražų mūrinių namą žaismingose North Rocks kalvose. Kai laimina Viešpats - Jo palaima gausi!

Atvelykio šeštadienį St. Joachim bažnyčioje buvo pakrikštytas Petras Alfredas Mykolas Renigeris - sūnus daktaro Alfredo ir Danutės Kedytės - Renigerių. Krikšto tėvai: kolegos daktarai - Irvis ir Nijolė Venclovai. Petras laimingas turėdamas sau auklėmis sesutes: Viktoriją 11 metų ir Astridą 10 metų. Po ilgų iškylų Brisbanėje ir Queenslando šiaurėje, Dr. Alfredas su Danute sukūrė gražią gūžtą Strathfelde. Džiaugiasi prel. P. Butkus pakrikštijęs kadaise jam Mišiom tarnavusio, o dabar Dr. Alfredo ipėdinį - sūnų Petrą bei apeigose ir vaišėse dalyvavusių būriui giminių, artimųjų ir svečių iš Brisbanės, Melbournu, net ir iš Trakų, tai mamytės Genovaitės Renigerienės sesuo, kuri šiuo tarpu svečiuojasi Australijoje.

Pasikviete į Canberra mokslinių tyrimų srityje dirbančią chemijos inžinierę (Magistro laipsniu) Rosanne Kava - Kavaliauskaitę, kaip technologistę dirbti "Resources & Energy" departamente. Ji jaučiasi viena ir norėtų užmegsti ryšius su Canberros lietuviais, ypač su jaunesnėmis šeimom. Jos darbo telefonas 45 8553. M.P.B.

MELBOURNAS

LIETUVIŠKOJI KNYGA

Saltinių Bibliotekai gauta: per A. Karazijienę T. Krasauskienės dovana iš jos motinos a.a. O. Tumosienės palikimo maldaknygė "Balsas Balandėlės arba Mažas Szaltinėlis Mylistų Dievo". I. Naujasis spaudimas be "Officium" su dadėjimu daugelio litanijų, maldų ir giesmių prie Panelės Szvencz. Vilniuje kasztu ir spaustuveje J. Zavadzko 1863. Per A. Žilinską - "Frozen Inferno", published by Lithuanian Catholic Religious Aid Brooklyn NY. Aukojų po \$ 10 A. Rahdon, LB "Moters" ir "Kario" žurnalų komplektų - J. O. Bratiškos. "Metmenų" žurnalo tris numerius - J. E. Balčiūnai. Nuoširdi padėka visiems mūsų bibliotekos rėmėjams ir geradariams.

J. Mikštas
Bibliotekos Vedėjas

Lietuviškos vestuvės Sydnejuje

Audronės Stašionytės ir Raimundo Jurkšaičio lietuviškos vestuvės kovo 23 d. sukėlė jaunimo tarpe tautinės šventės išpūdį. Pilnoje St. Jokimo bažnyčioje Lidcombėje, jaunimui dalyvaujant, jaunosius sujungė kun. P. Martūzas, giedant solo Ave Maria viešniai G. Vasiiliauskienei iš Adelaidės, vargonavo jaunas J. Ankus.

Abu jaunieji yra populiarūs Sydnejaus lietuvių tarpe, abu aktyvūs skautai, tautinių šokių šokėjai, Jaunimo Sąjungos nariai. Audronė nuo jaunų dienų pasižymėjo bendruomenės veikloje deklamuodama eilėraščius, dekoruodama sales, pranešinėdama programas ir visur prisidėdavo kur tik buvo paprašyta. Praeitais metais abu jaunieji baigė mokslus ir išgijo profesijas: Raimundas dipl. elektrikas, Audronė B. of Arts, spėjo pagarsėti kaip menininkė keramikė.

Nenuostabu, kad jų lietuviškose vestuvėse dalyvavo beveik visas Sydnejaus jaunimas ir dalis iš Melbournu. Lietuviškų tradicijų pravedėjas Mindaugas Mauragis atgaivino senus lietuviškus vestuvių papročius. Jaunosius grįžusius iš "šliubo" pabroliai turėjo išpirk-

ti", kitaip jų neįsileido į vidų. Įėjusius į vidų jaunosius tėvai sutiko su duona ir druska. Po to sėdo prie gražiai papuoštų ir turtingų stalų, kun. P. Martūzo palaiminti vaišinosi. Netrukus prasidėjo gausūs sveikinimai giminių ir draugų, žodžiu ir raštu.

Iš visų pasveikinimų ir linkėjimų išsiskyrė jaunimo kupletai, kuriuos artistiška paskaitė Virginija Coxaitė apie Audronės ir Raimundėlio keturių metų draugystę ir po to sekė jaunimo pasirodymas - dainos ir tautiniai šokiai. Tautiniuose rūbuose "Sūkurys" pašoko Sadutė ir Jaunųjų šokių su juostomis, kuriame dalyvavo patys jaunieji. Ir kai jaunieji pasiliko salės viduryje vieni du, pravedėjas sušuko: "Jaunųjų valsas", orkestras prabilo valso garsais - šoko jaunieji, šoko tėvai, seneliai, šoko visi, šokau ir aš. Šokom ir dainavom, visi linksmi buvom, valgėm ir gėrėm iki antrųjų gaidžių, per barzdas varvėjo, dantys neregėjo, viso mūsų buvo 130 jaunų. Lietuviškų vestuvių nepamiršime. Ilgiausių metų linkime ir laukiame gražaus prieauglio, žinoma, lietuviško. am

Audronė Stašionytė ir Raimundas Jurkšaitis po jungtinių žengia į vestuvių puotą.

MORNINGTONAS

Velykines pamaldas turėjome balandžio 21 d. St. Macartan's bažnyčioje, atvykus kun. Dr. Pr. Daukniui. Pamaldas palydėjome giesmėmis. Kristaus prisikėlimas atnešė brangią dovana - nuodėmių atleidimą. Kristus teikia ramybę, skirtingą nuo pasaulio ramybės, kokios pasaulis negali duoti, tai vidinė sąžinės ramybė, kurią gali duoti tik tas, kuris atleidžia nuodėmes. Gražus būrelis priėmė Velykinę šv. Komuniją ir pamaldas baigė Marija, Marija giesme. Prie bažnyčios dar pasidalinome žiniomis, ne vienas dar pasiėmė ir "The Catholic Advocate", kur atspausdintas platus Vyskupo Pauliaus Baltakio OFM pasikalbėjimas spaudos konferencijoje apie Lietuvos persekiojimus.

Stasys Erminas į savo tvarkingus namus pasikvietė kapelioną priėmimui su draugais. Vaišės paruošė N. Ropės žmona. Su Seniūnu Juozu Kairiu pasikalbėjome apie artejančias dukters Aldonos vestuves. Čia buvo ir jaunas Vyntas Čelna, kuris neseniai apsilan-

kęs Lietuvoje vedė gražią lietuvaite Ireną, kuri jau praėjusią savaitę čia atskrido iš Lietuvos. Tai jaunajai lietuviškai porai sugiedojome Ilgiausių Metų jiem Valio! Žodį tarė V. Kružas, Stasys Norėika, kapelionas. Skambėjo lietuviškos dainos. Kor.

Krepšinis

Vytis - Visiting Team 14 - 64.
Sunkiai einasi su jaunimu šiais laikais sporte Adelaidėje, - kai Lietuvoje Kauno "Žalgiris" Sovietų Sąjungos čempionas - Valio!
Mūsų jaunimas sudarė mišrią komandą iš mergaičių ir berniukų ir pirmose žaidynėse nieko gero ne parodė, žaidė nerūpestingai. Žaidė ir taškus pelnė: A. Snarskytė, S. Vyšniauskaitė 2, I. Petkūnaitė 1, M. Petkūnas, A. Snarskis 2, L. Jannonis 4, L. Jablonskytė, B. Stalbaitė 2, M. Lyle 3.

Komanda žaidžia sekmadienį pavakariais Bowden krepšinio stadione. Edas

SYDNEJUJE

J. E. VYSK. P. BALTAKIO

VIZITAS

(Tęsinys)

Sutikimo pietus suruošė Vincen-ta ir Pranas Antanaičiai. Pranas prisimena vyskupą P. Baltakį dar iš Lietuvos. Čia būrelyje Antanaičių šeimos draugų maloniai praleis ta valandėlė su mums taip mielu svečiu.

Nežiūrint kelionės nuovargio, Vyskupas tą patį vakarą susitinka su "Sūkurio" jaunimu Lietuvių klube.

Vasario 27 d. bendra vakariene su Skautų Vadija Lietuvių klube, kur buvo pasikalbėta jaunimo ir skautijos reikalais.

Vasario 28 d. vyskupas P. Baltakis, lydimas A. Kramiliaus ir prel. P. Butkaus aplanko opozicijos lyderį NSW Parlamente Hon. Nick Greiner, kuris pats būdamas vengrų tėvų sūnus įdomavosi Lietuva ir lietuvių rūpesčiais. Ta proga A. Kramilius Tautos Fondo vardu įteikė Mr. Greiner knygą Genocide in Lithuania.

Rekolekcijos vyko St. Joachim's bažnyčioje Lidcombe kovo 1, 2 ir 3 dienomis, kurias pravedė vysk. P. Baltakis. Pamokslai neilgi, liečiantys mūsų šių dienų religinį gyvenimą, jo būtinumą ir atsinaujinimą. Sydnėjiečiai gausiai lankė šias rekolekcijas ir neapvylė mūsų ganytojo atvykusio pirmą kartą į šį kraštą.

Kovo 2 d. po rekolekcijų J. E. vysk. P. Baltakis pabendravo vakarieneje Lietuvių klube kartu su ateitininkais ir kitais parapijos aktyvistais.

Kovo 3 d., sekmadienį, rekolekcijų užbaigimas. Per iškilmingas Mišias, giedant Dainos chorui, buvo suteiktas Sutvirtinimo sakramentas 17 Sydnėjaus jaunų katalikų. Po pamaldų, kurias aukėjo pats Vyskupas, koncelebruojant prel. P. Butkui ir NSW Katalikų Imigracijos direktoriui kun. Phil Zadro, visi vyko į Lietuvių Namus Bankstowne, kur buvo suorganizuotas sveičiui iškilmingas pri-

ėmimas. Arti 200 Sydnėjaus parapijiečių atsilankė į šiuos pietus, kuriuos paruošė Lietuvių klubo svetainės vedėja Janė Šarkauskienė. Aldona Stasiūnaitienė beveik viena atliko didžiulius organizacinius darbus ir jai priklauso mūsų visų padėka.

Mūsų iškilų sveičią nuoširdžiai pasveikino Bendruomenės pirm. Dr. A. Mauragis, ALFAS vardu Antanas Laukaitis, kuris sveičią taip pat prisimena dar iš gimnazijos laikų. A. Vinevičius savo sveikinimus Katalikų Kultūros Draugijos vardu išreiškė vokeliu. Kun. Phil Zadro pasveikino naujus konfirmantus ir palinkėjo mūsų naujam Vyskupui sveikatos ir sėkmės jo misijoje po Australiją. Sveičias pasikalbėjo su parapijiečiais, kur atsirado daug bendrų reikalų ir pažinčių.

Nors buvo malonu sveičiui pasikalbėti su sydnėjiečiais, vysk. P. Baltakis turėjo apleisti Lietuvių Namus ir po trumpo poilsio jo laukė Rev. Fred Nile radijo stotyje 2 GB. Rev. Fred Nile yra Church of Christ kunigas, parlamento narys ir turi sekmadienio vakarais trijų valandų programą "Sunday Light with Fred Nile".

Vysk. P. Baltakis, lydimas spaudos koordinatoriaus A. Kramiliaus ir prel. P. Butkaus, nuvykęs į radijo stotį buvo šiltai sutiktas. Prieš programą dar turėjo progos pasikalbėti su kitu garsiu radijo komentatoriumi John Pearce.

Laike pasikalbėjimo su Fred Nile Vyskupas nušvietė religinę padėtį Lietuvoje po komunistine letena. Rev. Fred Nile pakvietė klausytojus skambinti Vyskupui ir statyti klausimus, jį pasveikinti, nevengiant ir lietuvių kalbos.

Atsisveikinęs su šiuo maloniu protestantų kunigu, vysk. P. Baltakis išskubėjo užtarnautam poilsui, nes jau rytojaus dieną jo laukė ilgoka kelionė automobiliu į Canberą. Esame dėkingi Aukščiausiam, kad turėjome progos sutikti tokią malonią asmenybę. Tikimės mūsų mielą Ganytoją dar kartą sutikti Sydnėje per Velykas. kor.

BRISBANE

Vyskupas Paulius Baltakis lydimas monsijoro Petro Butkaus aplankė Brisbanės lietuvius ir pravedė šių metų Rekolekcijas.

Balandžio 1 d. sveičius pasitiko aerodrome didokas lietuvių būrys. Moterys apsirengusios tautiniais rūbais sutiko Jo Ekscelenciją su gėlėmis. Po fotografavimo, kas buvo atlikta oficialaus "Catholic Leader" fotografo ir mūsų bendruomenės fotografo mėgėjo Vinco Kuliešiaus, visi važiavo į Lietuvių Namus. Čia namų šeimininkės sutiko sveičius prie durų su duona ir druska. Jo Ekscelencijai palaiminus stalus apkrautus maistu, visi susėdo pasigardžiuoti pagamintomis gėrybėmis mūsų bendruomenės beveik nuolatinių savanorių virėjų: Filomenos Luckienės, Margaret Butkienės ir talkininkių - Reginos Platkauskienės, Elenos Klimienės ir p. Ruzgienės.

Pietų metu sveičius sveikino Apylinkės valdybos pirm. K. Bagdonas, Namų administratorius Juozas Lucus, V. Musteikis, V. Kaciūnas, Janė Einikienė ir Kl. Stankūnas. Į sveikinimus jautriai atsakė sveičiai: pirma prel. P. Butkus ir Jo Ekscelencija Vyskupas. Sveičių priėmimas ir pietūs baigėsi linksma ir skaidria nuotaika.

Rekolekcijos buvo prarastos balandžio 2 ir 3 dienomis vysk. P. Baltakio. Jis savo gerai paruoštu tekstu - gražiais palyginimais pasiekė visų širdis. Dalyvaujančių skaičius buvo virš 60 ir berods visi priėmė šv. Komuniją.

Trečiadienį po pamaldų visi susirinko į Lietuvių Namus vakarienei ir atsisveikinimui su J. E. Vyskupu ir prel. P. Butkum. Vėl skanus maistas pagamintas tų pačių virėjų ir jautrios atsisveikinimo kalbos. Gražiais atsisveikinimo žodžiais visus palietė mūsų kapelionas kun. Dr. P. Bačinskas. Jo Ekscelencija atsisveikinant pažadėjo mus nepamiršti ir vėl neužilgo aplankyti.

LIETUVIŲ RADIO VALANDELĖS

ADELAIDĖ 5EBI - FM šeštadieniais nuo 9 v. iki 10 v. ryto.

CANBERRA 2XX ketvirtadieniais 7.30 val. vak.

MELBOURNE 3EA sekmadienį 11 val. ryto, pirmadienį 6.30 val. p.p.

SYDNEY 2EA šeštadieniais 10-11 val. prieš pietus.

BRISBANE kiekvieną ketvirtadienį 5.30 - 6 val. vak.

PERTH 6NR kas trečią antradienį 6.30 val. vak.

Didokas lietuvių būrelis sveičius palydėjo į aerodromą ketvirtadienio rytą, linkėdami jiems geros kelionės ir prašydami jų greit sugrįžti.

Velykų sekmadienį pamaldos buvo iškilmingai atšventos St. Mary's bažnyčioje. Bažnytinis choras, vadovaujamas Juozo Kiškūno, gražiai giedojo Linksma diena, Tėve mūsų ir kitas giesmes. Buvo malonu stebėti nušvitusių mūsų kapeliono kun. Dr. P. Bačinsko veidą, matant taip daug žmonių ieškančių Dievo palaimos Viešpaties prisikėlimo rytą. K.B.

NAUJI LEIDINIAI

Lietuvių Dienos, sausis. Lietuviško gyvenimo iliustruotas žurnalas, redaguojama Redakcinė kolegija, leidėjas A. F. Skirius, Los Angeles. Įdėta iš Australijos nuotrauka Šv. Kazimiero jubiliejinių metų rengimo komiteto Adelaidėje, suruošusio atidarymo ir uždarymo iškilmes, Vinco Kazoko poezija ir nekrologas.

Moteris - Lietuvių moterų žurnalas. Redaktorė Nora Kulpavičienė. Leidėjas Kanados Lietuvių Katalikų Moterų Draugija. Nr. 1 (163) sausis. Iš Australijos rašo Dr. A. Mauragis apie Moters išsilaisvinimą.

JAUŽINIUS, 1985 m. balandis. Australijos Lietuvių jaunimo laikraštis. Redaktorius Jonas Mašanuskas jun.: 145 Langridge St. Collingwood Vic. 3066. Leidžiamas abiem kalbom - angliškai ir lietuviškai. Nuolatinė pažanga!

Kalendorius 1985 m. Knygos formato, eina jau XI metai. Paruošė Stasys Prakapas, išleido Prisikėlimo Parapijos Ekonominė Sekcija Toronte. Tiražas 3.000 egz., psl. 208, daug įdomių pasiskaitymų, humoro, iliustracijų. Mūsų poeto Juozo Mikšto įdėta pora eilėraščių: Birželi, niekad neužmirštamas birželi, ir Išpažintis iš viso gyvenimo.

Dulkių atspindžiai, Anatolijus Kairys, novelių romanas. Išleido Lietuvių Literatūros Bičiuliai, spaudė M. Morkūno spaustuvė Čikagoje 1985 m., psl. 140, tiražas 500 egz., kaina USA \$ 5.

Šventasis Princas, Anatolijus Kairys, penkių veiksnių religinė drama, prologas ir epilogas. Išleido Šv. Kazimiero 500 metų mirties sukaktuvių komitetas. Spaudė "Draugo" spaustuvė Čikagoje 1984. Tiražas 500 egz., kaina USA \$ 5, psl. 112.

Naujoji Viltis, politikos ir kultūros žurnalas, knygos formato, Nr 17, 1984. Redaktorius Aleksas Laikūnas. Leidėjai: Lietuvių Studentų Tautininkų Korporacija "Neo - Lithuania" ir Amerikos Lietuvių Tautinė Sąjunga. Šio Nr. kaina USA \$ 5, psl. 192. Viršelyje prezidentas Antanas Smetona nuopelnose Vytauto Didžiojo ordino su aukso grandine ir žvaigžde.

REMKIME TAUTOS FONDA,

nes tai yra pagrindinis pasauliniu mastu organizuotas lėšų telkimas kovai už Lietuvos valstybinę, tautinę ir kultūrinę laisvę.

REMKIME LIETUVOS LAISVĖS IŽDĄ,

nes čia sukaupti pinigai atiteks Lietuvai, kada išsivaduos iš pavergimo. Paremiant testamentiniu būdu, būtina sąlyga įrašyti tikslų Tautos Fondo pavadinimą angliškai - Lithuanian National Foundation, Inc., (Tautos Fondas). Nepamirškime - remdami Tautos Fondą ir Lietuvos Laisvės Iždą - jungiamės su kovojančia Lietuva.

Tautos Fondo Atsirovė Melbourne

LIETUVIŲ KOOPERATINĖ KREDITO DRAUGIJA

„TALKA“ LTD.

● Moka už indėlius (deposits) 9% metinių palūkanų.

Už terminuotus indėlius:

Aukštesni procentai mokami automatiškai pasiekus nustatytas sumas.

nuo \$ 100 iki \$ 20.000 — 12%

nuo 20.000 ir daugiau — 13%

Terminuoti indėliai priimami tik pilnais \$ 100 ir turi išbūti iki finansinių metų galo, t. y. birželio 30 d. Už atsiimtus term. ind. metų bėgyje — 6%. Procentai užskaitomi už kiekvieną pilną kalendorinį mėnesį finansinių metų gale ir įrašomi į einamąsias sąskaitas. Už įnašus (shares) iki 17% dividendo.

● Teikia paskolas iki \$ 30.000 įkeičiant nekilm. turta, asmenines paskolas su garantuotojais iki \$ 5000 ir be jų iki \$ 2000. Procentai už visas paskolas užskaitomi kas 3 mėn.

● Įstaiga veikia:

Melbourne šeštadieniais nuo 10 iki 2 val. pp., sekmadieniais nuo 1.30 pp. iki 3 val. pp., Lietuvių Namai, 50 Errol St., North Melbourne. Tel. 328 4957.

Informacijos dar teikiamos pirmadieniais ir antradieniais nuo 9 val. ryto iki 2 val. pp.

Pašto adresas: "TALKA", Box 4051, GPO, Melb. 3001.

Adelaidėje sekmadieniais nuo 1 iki 3 val. p.p. Lietuvių Namuose. Pašto adresas: TALKA, Lietuvių Namai, 6 Eastry St. Norwood, SA 5067.

Sydnėje sekmadieniais nuo 2 val. iki 4 val. pp. Lietuvių Klubu patalpose 16 - East Terrace, Bankstown NSW.